

Verkiezingen - Methodologie

Verkiezingen - Methodologie	1
1. Gemeenteraadsverkiezingen	2
2. Verkiezingen voor het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	3
3. Verkiezingen van de Brusselse verkozenen voor het Vlaams Parlement	4
4. Federale verkiezingen (Kamer en Senaat)	6
5. Verkiezingen voor het Europees Parlement	8

1. Gemeenteraadsverkiezingen

De Belgische **gemeenten** zijn de kleinste bestuurlijke entiteiten in België. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat 19 gemeenten telt, is sinds 2002 bevoegd voor de regelgeving inzake het beheer van de gemeenten die samen het Gewest vormen.

Elke gemeente heeft een gemeenteraad die is samengesteld uit een vergadering van verkozenen: de **gemeenteraadsleden**. Het uitvoerend orgaan bestaat uit de burgemeester en de schepenen, die zelf ook gemeenteraadsleden zijn, en ook de voorzitter van het OCMW.

Het **aantal** gemeenteraadsleden en schepenen wordt berekend in functie van het aantal inwoners van de gemeente.

De gemeenteraadsleden worden om de **zes jaar** verkozen door alle kiezers in de gemeente; ze worden verkozen voor een mandaat van zes jaar.

Om als **kiezer** te mogen stemmen, dient men de volle leeftijd van 18 jaar te hebben bereikt, ingeschreven te zijn in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, alle politieke en burgerrechten te genieten en:

- Belg te zijn,
- of EU-ingezetene te zijn en te zijn ingeschreven op de kiezerslijst,
- of, tot slot, als niet-EU-ingezetene, sinds ten minste vijf jaar ononderbroken en wettelijk in België te verblijven, alsook ingeschreven te zijn op de kiezerslijst¹.

De **zetelverdeling** heeft plaats overeenkomstig het systeem van de evenredige vertegenwoordiging: de behaalde zetels worden in evenredige verhouding toegewezen aan de voor elke lijst op geldige wijze uitgebrachte stemmen (geldige stemmen). De zetels worden toegewezen op basis van het systeem Imperiali, dat de grootste partijen lichtjes bevoordeelt (meer informatie, zie bijvoorbeeld <http://www.vocabulairepolitique.be/docs/sieges.pdf>).

---

¹ Belgen hebben stemplicht. Vreemdelingen van hun kant kunnen vrij beslissen zich in te schrijven op de gemeentelijke kiezerslijsten en hebben stemplicht zodra ze op die lijsten zijn ingeschreven.

2. Verkiezingen voor het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een van de drie **gewesten** die samen België vormen. Elk gewest heeft een eigen parlement en een eigen regering.

Sinds 2004 telt het **parlement** van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 89 verkozenen. De verkiezingen vinden om de **vijf jaar** plaats en vallen samen met de Europese parlamentsverkiezingen.

Het Gewest is verdeeld in acht kieskantons die elk een of meerdere gemeenten tellen. De kiesresultaten zijn beschikbaar op het niveau van de gemeente, het kanton en het Gewest.

Om te mogen stemmen als **kiezer** dient men Belg te zijn, de leeftijd van 18 jaar te hebben bereikt, ingeschreven te zijn in de bevolkingsregisters van een gemeente in het gewest en niet te zijn uitgesloten of geschorst van het recht om te stemmen.

Het aantal **zetels** per taalgroep² wordt van tevoren vastgesteld. In 2014 waren er 89 zetels beschikbaar, waarvan 72 voor de Franstalige taalgroep en 17 voor de Nederlandstalige taalgroep.

Enkel de lijsten die ten minste 5 % hebben behaald van het algemeen totaal van de in het Gewest op geldige wijze uitgebrachte stemmen, worden toegelaten tot de zetelverdeling. Deze kiesdrempel van 5 % is toepasselijk op het totaal van de geldige stemmen in de betrokken taalgroep. De **verdeling** van de zetels op de lijsten wordt berekend op basis van het systeem D'Hondt (meer informatie: <http://www.elections.fgov.be/index.php?id=1671&L=1>).

---

² Een taalgroep is een geheel van parlamentsleden die zijn ondergebracht in eenzelfde groep, Frans- of Nederlandstalig, binnen een tweetalige vergadering.

3. Verkiezingen van de Brusselse verkozenen voor het Vlaams Parlement³

Het **Vlaams Parlement** is de wetgevende vergadering van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest. De Vlaamse gemeenschapsmateries zijn niet enkel toepasselijk op het grondgebied van het Vlaams Gewest, maar ook op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bijgevolg is het Vlaams Parlement samengesteld uit niet enkel verkozenen van het Vlaams Gewest, maar ook van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2014 telt het 124 verkozen gedeputeerden: 118 gedeputeerden in het Vlaams Gewest en **6 gedeputeerden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.

De rechtstreekse algemene verkiezingen vinden om de **vijf jaar** plaats en vallen samen met de verkiezingen voor het Europees parlement.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is verdeeld in acht kieskantons die elk een of meerdere gemeenten tellen. De kiesresultaten zijn beschikbaar op het niveau van de gemeente, het kanton en het Gewest.

Om te mogen stemmen als **kiezer** dient men Belg te zijn, de leeftijd van 18 jaar te hebben bereikt, ingeschreven te zijn in de bevolkingsregisters van een gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en niet te zijn uitgesloten of geschorst van het recht om te stemmen.

Enkel de lijsten die ten minste 5 % hebben behaald van het algemeen totaal van de in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op geldige wijze uitgebrachte stemmen, worden toegelaten tot de zetelverdeling. Deze kiesdrempel van 5 % is toepasselijk op het totaal van de geldige stemmen. De **verdeling** van de zetels op de lijsten wordt

---

³ Er bestaan geen gelijkwaardige verkiezingen voor de Franstaligen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dus zijn er hiervoor geen statistieken beschikbaar. Het parlement van de Federatie Wallonië-Brussel is samengesteld uit alle 75 rechtstreeks verkozenen van het Waals parlement en de 19 leden die worden verkozen door de Franstalige taalgroep van de raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, binnen dit orgaan; het telt in totaal dus 94 leden (<http://www.pfwb.be/le-parlement-se-presente/d-un-etat-unitaire-a-un-etat-federal/la-reforme-des-institutions>).

berekend op basis van het systeem D'Hondt (meer informatie: <http://www.elections.fgov.be/index.php?id=1671&L=1>).

4. Federale verkiezingen (Kamer en Senaat)

De **Kamer** (van volksvertegenwoordigers) telt 150 parlementsleden die rechtstreeks worden verkozen bij evenredige vertegenwoordiging. De Kamer is verdeeld in twee taalgroepen: een Franstalige taalgroep (63 zetels bij de verkiezingen van 2014⁴) en een Nederlandstalige taalgroep (87 zetels bij de verkiezingen van 2014).

België is verdeeld in **kieskringen** waarvan het aantal zetels wordt vastgesteld op basis van het aantal inwoners. In 2014 verkoos de Brussels kieskring 15 gedeputeerden op de 150 verkozenen voor het hele land.

Sinds de verkiezingen van 2014 worden de **gedeputeerden om de 5 jaar verkozen**⁵, tenzij er vervroegde verkiezingen worden uitgeschreven. Volgens de Grondwet dienen er verkiezingen plaats te vinden 40 dagen nadat de kamers zijn ontbonden.

Om als **kiezer** toegelaten te worden, moet men Belg zijn, de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en niet uit zijn kiesrechten zijn ontzet. Ook Belgen die permanent in het buitenland verblijven, ingeschreven zijn in de registers van de diplomatieke of consulaire posten en aan de kiesvoorwaarden voldoen, zijn verplicht om te stemmen ter gelegenheid van de wetgevende verkiezingen.

De zetels worden toegewezen aan de lijsten die de kiesdrempel van 5 % hebben bereikt, in evenredige verhouding met het aantal behaalde stemmen. De **zetelverdeling** vindt op evenredige wijze plaats volgens de berekeningsmethode D'Hondt (meer informatie: <http://www.elections.fgov.be/index.php?id=1671&L=1>).

Sinds de verkiezingen van 25 mei 2014 is de **Senaat** samengesteld uit is 50 senatoren van de gefedereerde entiteiten die worden aangewezen door de parlementen van die gefedereerde entiteiten (29 Nederlandstaligen, 20 Franstaligen en 1 Duitstalige) en 10 senatoren die worden gecoöpteerd door de senatoren van de gefedereerde entiteiten.

---

⁴ De zetelverdeling (een totaal van 150 voor heel België) tussen beide taalgroepen ligt niet vast en is afhankelijk van het relatieve gewicht van de bevolking in de verschillende kieskringen. Die verdeling kan dus evolueren over de jaren.

⁵ Vroeger duurde een legislatuur 4 jaar.

Als gevolg van de Staatshervorming in 2012 zijn er geen rechtstreekse algemene verkiezingen meer voor de Senaat. Tussen 1995 en 2014 telde de senaat 71 senatoren van wie er 40 rechtstreeks werden verkozen (25 Nederlandstaligen, 15 Franstaligen); 21 senatoren waren afkomstig van de andere gefedereerde vergaderingen en 10 senatoren werden door deze laatste gecoöpteerd.

5. Verkiezingen voor het Europees Parlement

Het **Europees Parlement** is het parlementair orgaan van de Europese Unie dat om de vijf jaar wordt verkozen in het kader van rechtstreekse algemene verkiezingen.

Sinds 2014 bestaat het uit **751 gedeputeerden** die afkomstig zijn uit de 28 lidstaten. Het aantal vertegenwoordigers verschilt volgens de staten, op degressief evenredige wijze met de bevolking van elk land.

Voor de legislatuur 2014-2019 verkiest België 21 gedeputeerden, onder wie:

- 12 verkozen vertegenwoordigers voor het Nederlands kiescollege,
- 8 verkozen vertegenwoordigers voor het Frans kiescollege,
- 1 verkozen vertegenwoordiger voor het Duits kiescollege.

Binnen elk van deze kiescolleges heeft de **zetelverdeling** volgens de lijsten plaats op basis van het systeem D'HONDT (meer informatie: <http://www.elections.fgov.be/index.php?id=1671&L=1>). Kiezers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen kiezen tussen Nederlandstalige en Franstalige kandidaten.

Om te mogen stemmen, moet men Belg of een EU-ingezetene zijn, de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente en niet uitgesloten of geschorst zijn van het recht om te stemmen.